

Poznámka: Tento materiál vznikl pouze jako pomocný studijní text, neprošel formálním recenzním řízením a z hlediska formální úpravy nepředstavuje ekvivalent ani vzor odborné publikace. Proto prosím, aby v případě odkazování na nějakou informaci z tohoto materiálu (v seminární práci či jiném textu) byl použit odpovídající primární či sekundární zdroj k dané zemi. Rovněž prosím případného čtenáře, aby mě obratem upozornil, najde-li v materiálu faktickou chybu.

Změny Ústavy

Země	Různá míra ochrany	Způsob
Nizozemí	není	dvěma parlamenty (obě komory), druhý 2/3 většinou, schválení panovníkem
Belgie	není	dva parlamenty (první že je třeba), druhý 2/3 přítomných 2/3 většinou (ne ve válce)
Španělsko	úplná revize, změna vybraných článků (základní principy, politická práva, panovník)	2/3 v obou komorách, nové volby, opět 2/3 v obou komorách a referendum
	ostatní změny	3/5 v obou komorách, v případě neshody společný výbor z obou komor. Posléze může projít i v případě, kdy jej podpoří nadpoloviční senátorů a 2/3 poslanců. Na žádost 1/10 některé z komor je nutné vypsát referendum.
Portugalsko	dříve než po 5 letech	4/5 v parlamentu
	po 5 letech	2/3 v parlamentu
	vybrané články nelze měnit	
Švédsko	věci, co se týkají parlamentu	3/4 přítomných při nadpoloviční účasti se mohou vyslovit pro změnu
	ostatní	Dva parlamenty s pauzou 9 měsíců, zkrácení období je možné při rozhodnutí 5/6 výboru, na žádost 1/10 1/3 schvaluje referendum, může zamítnout
Finsko	není	Dva parlamenty, druhý 2/3; nebo jeden parlament 2/3, ale proceduru musí schválit 5/6
Irsko	není	Obě komory parlamentu a navíc obligatorně referendum.
Rakousko	zásadní revize	1/3 souhlasí s referendem, po referendu 2/3 v Národní radě
	ústavní zákon	2/3 Národní rady při nadpoloviční účasti

Ochrana ústavnosti

Země	Způsob	Způsob
Nizozemí	Státní rada se vyslovuje k ústavnosti návrhů	
Belgie	Státní rada, Ústavní soud	Státní rada se může vyslovit k návrhu, soud posuzuje soulad zákonů s vybranými články ústavy a kompetenční spory
Španělsko	koncentrovaná (Ústavní soud)	
Portugalsko	koncentrovaná (Ústavní soud)	
Švédsko	difusní (soudy)	mohou neuplatnit zákon, který je v rozporu s ústavou; vládní návrhy zákonů posuzuje rada složená z členů Nejvyššího soudu (poradní hlas)
Finsko	posouzení návrhu zákona je prováděno	Ústavním výborem parlamentu
Irsko	difusní (Vrchní a Nejvyšší soud)	prezident po konzultaci se Státní radou předloží zákon, který má podepsat, k posouzení; není-li shledán kompatibilním, nepodepíše jej
Rakousko	koncentrovaná (Ústavní soud)	